

A sanguinem componit. Sed oportet prohibere frequenter eius usum, & maxime qui cholericæ sint temperatæ: Nisi forte ad eos solum, qui phlegmate, & crudis, & glutinosis, & pinguibus humoribus collectis repleti sunt. Pinguior quidem dieta nutrit etiam abundanter, attamen uentri & epari digestionem si comperens sit: & cibus euchymus bonum sanguinem generat, splen autem & epar constipat. Hoc autem faciunt quæ sunt pachychyma, id est quæ pingues nutriunt humores solos, ut est lenticula. Quæ autem glutinosa, quæ admodum malua. Aliquibus autem utraque contingit pacicimas esse, & glutinosas, sicut sunt ostracotermes. Cautior ergo est quæ extenuat dieta ad custodiam sanitatis eis quæ impinguat magis. Quæ autem non satis nutriunt, uirtutem non imponunt, neque fortitudinem in corpore. Vnde oportet ea quæ multum nutrimentum præstant adhibere, sed mediocriter quando causam indigentiam aliquis sentit. Maxime utique absque periculo assumitur illis, qui exercitantur competenter, & dormiunt in quo uolunt tempore. Omnes autem qui non possunt propter exercitationem dormire, fugiant pachychymos cibos, pigri autem neque ad istos cibos accedant. Maximum enim malum in sanitatis custodia omnino pigritia. Quemadmodum mediocris magis motio bonum est, ita inter spissos & tenues cibos, optimus hominibus mediocris, qui generat sanguinem secundum constitutionem competentem. Ergo talis cibus corporibus nostris ministrandus est, læsibilis enim est caechymus cibus, quem semper oportet fugere. Custodienda est autem uarietas ciborum, optimum & magnum est ut de contrariis uirtutibus copulentur, & digestionem moderentur, quia & ea si non digeruntur, quæ assumuntur, competenter lædunt.

Pigritia.

D. ORIBASII SAR-

DIANI DE VIRTUTE SIMPLICIUM MEDICAMENTORVM
AD EVNAPIVM LIBER II.

MEDIA INTER CALIDA
& frigida.

DIANTVS, asparagus, miachantinus, brion, & splenion, glicirizæ succus, oleum dulce, cera, faba, castanæ nucleus qui manducatur, licius, lotus, uel ros quo caligarij utuntur, aut triphilus, citrix cortex, ptereus, id est, filicis radices, lentiscus, lenticula, terra cymolia, & terra samia, catinia & litargirus.

QVÆ SINT QVÆ
calefaciant.

AGni folia & semē mediocriter, agalaphis semē & folia, amigdala dulcis, anagallides utriusque, andragnis, niles aut cincus agrestis, uux maturæ semen, lenticula, liquiriciæ radix, oliuæ fructus maturus, fermētum, oringium, resinæ omnis succus siccus, squinoantus, cochleæ uisæ, aut cineres earum; caulis id est brassica, dactylorum fructus, ripus, coclim, calcucracamenon aut cnicus, cyrocrambi, butrachij radix, & tota herba, pulegium, lauri folia, magis bacca, minus

C minus autē cortex eius radices, diptamnus, pseudodiptamnus, elelisfagus, erisimus, lana ufta, zinziber, tapfia, cardamomus, capilli ufti, brionix radices, aristo-
lochix radices, asphodeli radices, daucus, catmedaphnis, dragon tex radices, oleum raphaninū, cicer, ixus, id est uiscus, caucalidis, libifticus, ferulæ semen, fagapi-
nus, fatyrion, fion, finon, storax, piper, lyfinon, ypiricon, alis, sulphur, sanguis,
cholera, urina, sputum, carnes serpentium, adipēs, salmoriades de salsis piscibus.

QV AE SINT QV AE PRIMO
gradu calefaciant.

A Loēs, antimifaron, absinthium, ladanum, lini semen, folium spicæ nardi,
nardus celtica, uinum dulce, id est mustum, serum, triticum, ficus sicca.

QV AE SINT QV AE SECUNDO
gradu calefaciant.

O lei feces, anethum uiride aut minus, artemisia, balsamū, elaphobus, ca-
lamus aromaticus, crocus libanotus, mastiche, mel, uinum, picula, melis-
philon, prassium, propoleus, cucumeris agrestis succus, scandix, squilla, scolim-
bus, pastinacæ syluaticæ radix, smyrnis, terebinthi cortex & folia & fructus, fœ-
nogracum, cameleontis utriusq; radices, camipiteas, ocimus.

QV AE SINT QV AE TERTIO
gradu calefaciant.

A Brotanum & magis uftum, egypti flores, id est populi & refina, acorus,
amomum, amaracus, ameus uftus, annifus, arciothidus, asari radices, her-
D ba sabina, ellebori utriq; epithymus, menta, calamentis, thymus, calamus, fra-
xini cortex ufta, caceus, cassia, citria utraq; cimici semen, conisia, cyminum, li-
banotum, allium, sceniculum, gitter, men, radix rutæ syluestris, rododaphnis, ui-
num uetus, origani omnes, opopanax, petrosilinum, ruta, raphanus, samfucus,
smyrnion, hyssopus, galbanum, camitria.

QV AE SINT QV AE QVARTO
gradu calefaciant.

A Darcis, ampilon, prasson, id est porrum syluaticum, euphorbiū, citria, ole-
um, costum, cepulla, lipidion, sinapis, allium, struthij radix, tithymali suc-
cus, caustica sunt omnia hæc.

QV AE SINT QV AE INFRIGI-
dent mediocriter.

G Ramen mediocriter, elxine, id est, uitrigo, mediocriter atque stipseus,
Gapij mitreus, cataplasma omne, balauftion, rubi folia & comæ, & immat-
turus fructus ipsius, & flores, bromus mitreus, brion maritimus, glaucion me-
diocriter, dorignion nimis, calami fraginati folia mediocriter, conion nimis, lici-
nus quæ in petris est, papaueres omnes, moleas fructus & folia, oliuarum co-
mæ & immaturus fructus, oleum myrtite, sisaminum oleum, balaninū oleum,
elxine quæ & perdition, uel uitrigo dicitur, mediocriter, elimofiu folia, id est
uiolæ & cortices eius propter dulcedinem, persicus fructus, citri carnes, amani-
te sufficienter, omphacij succus sufficienter, amilus triticeus mediocriter, oleum
roseū mediocriter, pathus de palestra, succus crudus siccus, tribuli utriq; dacty-
lorū comæ succus, gessamia terra mediocriter, cimolia terra, cotis acutatio, mo-
libdina mediocriter, plumbum, psimithiū, scandix mediocriter, caseus mollis
& recens.

QV AE

A QVAE INFRIGIDENT PRIMO GRADU.

A Catia non lota, atriplex absq; stipseus, sigarta, milium, hordeum, platanus, ramnus, intuba.

INFRIGIDANTIA SECUNDO gradu.

A Catia lota, plantago, bletum, galla asiana, cucurbita, melones, malum peponis, uua canina de hortis, lenticula desuper aqua, ficus uirides, adueri maritimus, psylli semen.

INFRIGIDANTIA TERTIO GRADU.

S Emperuius uterq; portulata, mandragora, cidria cidonica, polygonium, flos uuæ, cimæ, iulquiami & flores, & semen album habens.

INFRIGIDANTIA QVARTO GRADU.

Opium thebaicum.

DESICCANTIA ABSQVE mordicatione.

A Caliphis semen & folia, fex olei, anagallides, utraq; plantago, bromus olei dulcis cum ratione lauatus, omnibus magis tritici fermentum, extrahit de profundo & digerit, lupinus in poris fortiter, salicis folia, & plus cum aliquo stiptico, Alij autē & succos ex eis faciunt, & sine mordicatione desiccantium habēt medicamen in plurima utile. Nihil enim plus utilissimum est, & sine mordicatione desiccās, & stipticum modice medicamē. Nuces, lepus ustus leptomeris est, melius est centaurea tenuis modice fortis, cerasiæ gummi, liliū, fabæ cortex, id est babulia superposita, cupressi omnia, ciperi radices nodus in aqua infusus, nymphæ radices, ireus satis, pētaphili radices, polypodiū, smyrna, sarcocula, stybis, tracacanti terra omnis, cathmia, asiæ petra & flos ipsius infusus carnes remittit, pompholix frequenter lotus, calx uiua extincta & lauata fortiter, ouorum albumen tenue. Similis autem naturæ est & uitellus eorum.

SIMPLICITER DESICCANTIA.

A Gni folia & semen, graminis radices mediocriter, adiantus, id est herba capillaris, semperuiua utraq; populi flores & resina ipsius, sambucus, ebulus, amarantus, reuma desiccant potata. Brionia radices, egyptos sicca folia, de pyris cataplasma impositum mediocriter, aristolochia, asparagus achantinus, aspastū, asphodeli radices, & magis usta, aut cinis ipsarum, balauktion, sinapis, rubi non maturus fructus, bulbus cataplasmatum, pionia radices, lauri folia uehementer, & magis baccæ, roboris omnia loca, & ficus, oleum cyprinū, laurinum, dadinum, elimus cataplasmatum, eringion, isatis quàm Gothi uisidilem uocant, tinctorum herbam uitrum, salicis cortex aut cinis fortiter, canopi semen, cardamomum, caucolis, daucus, cinis conia & magis de ficu, cinis de brassica usta; hæc enim fortius faciunt, desiccant enim cineres. Crinon, id est lilij folia & radix linina desup petra, lucerna omnis, lotus, nymphæ radix, omphacium, platani cortex & pilæ mediocriter, polypodiū, amilū, sal, nitrum, gypsus ustus, magis cathmiæ oēs, & omnia metallica & lapidosa, & terrestria uel usta de furno, testæ ostrearum, cribami, id est leporis coagulū & stercus omne. De anseribus uero inutilis est ex nimia acredine. Ripus, carnes serpentium, capita fardinarum ustarum, cornu ceruinū & caprinum ustum, castorei ossa cōbusta nimis, capilli usti, ossa sippiæ, lana usta, gambari usti cinis, garum sufficienter, salmorina.

O DESICCANTIA

C DESICCANTIA PRIMO GRADU.

DEsiccatiuus anthemis, arcotidus fructus, careus, ordeum, alphita, crocus, libanotus, fœniculum, rododaphnis, uinum album, cucumeris, melonis semen & radix sicca, fœnograecum.

SECUNDO GRADU DE
siccatiua.

LAna, amaracus, aspastum, anethum, balsamum, gigaſta, gingidion, elaphob, cion, calamus aromaticus, libanotus, cortex & folia arboris ipsius & fructus, mastice & amel, cedri cortex, & semen, & arboris ipsius folia, misi radix, spica nardi, celtica, uinum orobum, opopanax, pix, ramnus, raphanus, scandex, fabæ radix, scolymbo radix, smyrna, lentiscus, terebinthi semen & folia, lenticula, ficus uirides adhuc & humida folia, galbanum.

DESICCANTIA TERTIO
gradu.

ABrotanum & magis uſtum, acatia, acorus, aloë, anethum uſtum, anisi semen, arciothidus, asarus, absinthium, herba fabina, helieborus albus, epithymus, calamentis calami, eragmitis cortex uſta, carbo, cassia, cedrus, coniza, libanotus & thalus, gitter, citrium, quod sub semine est, uinum quanto plus uetustissimum est, acetum, origanum, pentaphili radix, petroselinum, smyrnion, ruta de horto, prassiu, ros, samſucus, eringion, hyſſopus, camitrius, camaleontis utriusq; radix.

D DESICCANTIA QUARTO GRADU.

CAmipites, ampilon, prasson, citrinum oleum, sinapis, ruta agrestis, callium.

MEDIÆ DESICCATIVA ET
humectantia.

Graminis radix superſparſa oleo dulciſſimo.

HUMECTANTIA PRIMO GRADU.

ELxine, bugloſſa, liquirizæ succus, lactuca mediocriter, oliuarum folia, acetum mediocriter, meleas, perſicus fructus, ammanitas, oleum roseum, ſatyriion, ſtractiõtis quæ in fluminibus & stagnis nascitur.

HUMECTANTIA SECUNDO GRADU.

Porcacla, atriplex, bletus, coloquintida, meleas, amoniacus, fructus cucumeris, melones, lenticula quæ super aquarum fit stagna.

QVÆ AQVOSA INFRIGIDENT
tertio gradu.

ACacia, elxine, idest uitrigo, porcacla, plantago, atriplex, rubi folia, bletus, brionia maritima, glaucion, dorignion, lactuca, uiolæ folia, cucurbita, cotydilon, conion, piccius arbor, malua domestica, papauer, men, mala præcocia, amanithas, platanus, policonon secus fluiuium proxime nata, sideritis, cucumeres qui comeduntur, succus elxicinus, tribulus, lenticula super aquas nata, psylli semen, plumbum.

QVÆ SINT LEPTOMERES,
id est, extenuandi habentes uirtutem.

ABrotanum uſtum, agnus, scandex, populi folia uel flores, agaliphis fructus & folia, acorus, amomum, balciolæ radix, brionia, artemisia, palin, aristolochia

DI VI R
folia plantago
herba fabina
herba
radix
melones
cucumeres
cucurbita
cotydilon
conion
piccius arbor
malua domestica
papauer
men
mala præcocia
amanithas
platanus
policonon
sideritis
cucumeres
succus elxicinus
tribulus
lenticula
psylli semen
plumbum

A aristolochia, plantago sicca, asphodeli radix, & magis ustra cinis, balsamus, rubi radix, herba sabina fatis, liquirizæ radix, diptamnus, dragōteæ radix, oleū uetus, oleū cicinū, elapholus, euphorbiū, fermētū, salicis opes, calamētis, calamus, aromaticus, calami fragmitis cortex ustra, cassia, cappasion, costus, citrix oleū, cocimeleas, gumen, mastice, gitter, opium cyrenaicū, opobalsamū, ruta passa, pisti eniæ fructus, propuleus, terebinthina, oleū roseum, sagapinū, samfucus, sylois, calx uiua, hyssopus, salis flos, nitrum alcioniū, arsenicon ustum, gypsus uustus, sulphur, cathmia, pumex affios, asix petræ flores, melanetria, miscus, calcanū, chryso colla, scandex, ficus, adeps leonis, & pardī, & irenis multum extenuat, castoreū, ossa sippiæ & lana ustra. *Hycinās.* Hoc animal timet canis, ita ut si eum inuenerit ut ouem sic comedat. Vnde fugiunt cum canes, & in domibus se abscondunt. Quod si dentem eius habeat homo secum, non eum canes latrant.

IMPINGVANTIA HVMECTANDO.

P Langaginis radices, balauftion, zigasta, zinziber, cepe, cucumeres, lip pidus, omnes rores, stiapteria.

STIPTICA ET CONFORTATIVA.

Cassia, galla asiana, omphacium, tigadus, dactyla, absinthium.

QVAE DIGERANT MITIGANDO.

A Momus, uua domestica, cera, ladanus, glutites, crocus, libanotus, spica ægyptia, mastice, oleum roseum, myrrha, storax, galbanum aut alica, butyrum, hyssopus, adeps porcīnus.

QVAE PVS FACIANT.

B Quæ calidæ fomentum adhibitum, hydroleum tepidum, oleum calidū, farina triticea, panis triticeus, alica, adeps porcīnus & uitulīnus, butyrū, libanotus, pices, resina.

QVAE MALAXENT.

M Alaxat caprinus sceus & adeps pullinus, & anserinus, & hircīnus, & taurinus, medulla ceruina & uitulina, amoniacus, storax, galbanum, bdellium, oleum sicyonium, & liliacium, & oleum dulce, antemis, euiscī radices, cucumeris agrestis radix, & maluæ agrestis folia, & de arbore maluæ, mastice, cera, terebinthina, colophonīa, opopanax, ripes de statuis, sterces humanum, butyrum.

INDVRANTIA.

S Emperuua, porcacla, psyllion, lenticula, & desuper aqua quæ in stagnis generatur, uua canina. Indurat autem quæ sicca fuerit herba, & humectat ea ipsa si abundanter in usu sit, & euacuat ea aut coagulat. Ea quæ calefiūt, me diocriter resolueri oportet, & malaxare de supradictis.

QVAE HVMORES EXTRAHANT PER OS.

P Eretrum, lappacium, capparis, ficus maturæ, dadinus, mel, papauer, absinthium, origanum, raphanus, uua sine semine & caciū, sinapis, helleborus albus, elaterius, thymus, sal, omphacium, anisus, piper, coconidius, daphnidis, balsamus, animonis, amoniacus, storax, fex sicca ustra.

QVAE SINT QVAE PER NARES educant.

E Laterius, betæ succus, cyclamini cortex de radicibus, mel, thilaspheus, coconidius, anagallis, animonis, helleborus albus, omphacium, prassij, ederæ folia mollia.

C QVAE DE OCVLIS EDVCANT LACHRYMAS VEL HUMORES.

MEl, hyssopus, oleum uetus, anagallis, oleum laurinum, oleum nardinū, cassia, costum, opium, sagapinum, daucus, apium, malogranata, amygdala, prassliū, helleborus albus, animonis, ruta, castoreum, litus emathitis, anserinus adeps, fel, smyrna, calcitheus, sulphur, stipteria, sciftis, ossa sippia, & cortex libanotus, squilla, amoniacus, & sine omnibus alijs omphacion.

QVAE PER AVRES EDVCANT.

MEl, piper, bouis fel aut tauri, mercurialis, linogustis herba succus, caparis radices, cocconidiū, bdellium, cassia, galbanus, helleborus albus, omphaciū. QVAE CONSTIPATA RELAXENT

& purgent.

ANagyrops, folia sicca & radices ipsius cortex, agaricus, agaliphis semē, amygdala amara & arbor ipsa, adiantus, asari radices, pulegium, dragontea, daucus, gentianæ radix, sinapis, cicer nasutus, eupatorium sine calefactione, thymus, carica pingues, calamentis, cassia, coccimeleas, gummi, gitter, ruta, cucumeris, melones, spondilion semē & radix, styacas, camitrius, & quæcunq; alia in se continent amaritudinem qualitatis.

QVAE EXTRAHANT.

CApræ stercus ustum & nō ustu, & ostracodernion, & omnia de ostreis & de sippijs ossa, ecinoni utriq; usti, aut cinis eorum, serum de lacte, mel, brionia radix, amygdala dulcis, & ipsa arbor, anagallidis, amniones omnes, aristolochia longa, plantaginis folia & magis succus, ireus, asparagus, miacanthus, staphisagria, asphodeli radices, atraphis semen, absinthij succus, bulbis superpositus, hellebori utriq; elxine quæ & perdition, salicis opes, calamifragmiti radix cum folijs sufficienter sine acredine, centaurea minor, & succus eius, brassicæ, critmon, ordeum mediocriter, lilij folia & radix trita mediocriter, fabæ caro, lapsami cataplasmati, licinon de petris, uiola alba, omniami on, platani cortex, de radicibus mediocriter, porrum cataplasmatum, propuleus mediocriter, ptolex & folia, & cortex, & radix, ptisanæ, terebinthina plus a mastice, sagapinus mediocriter, cucumeris, melones omnes, cucumeris agrestis radix, smyrna, beta, titimali cortex, camipiteus, alcionia, omnis terracia & samia mediocriter & cretica, cathmia, pumex ustus & non ustus, lithargyrus mediocriter, ismeris terra de furno, cornu ceruinum & caprinum ustum.

VRINAS MOVENTIA.

APium, petroselinum, fœniculum, daucus, smyrnion, anisi semen, asarus, acoron, asparagus, basilicon & oximyrsinon, bdellium, brionia, terebinthina, calamus aromaticus, careus, carpesia, caucalis, costum, cyminū, cyperi radices, liuisticū, mion, spica nardi, celtica, ruta, polion, filis, cucumeris, melo, pepones, scandix, alliū, pastinaca, squinoantū, thermentū, carpus, absinthiū, herba sabina, sanguinē per urinas deducit, eritrodani radix, id est rubeæ, urinam pingue & multam & utiq; sanguineā educit, capinus cholera per urinam educit multā, orobus, amplius assumptus sanguinē per urinam educit male olentem. Si quis eum in uino coctum bibat, male olentes sanat urinas, & mulsā, & oximel, & uinum tenue, & aquosum.

QVAE PER VRINAS DE SPLENE EDVCANT.

Titimali semen, caragium, gitter, cyminum, thymus, ampilon, acriæ radix, capparis radices, scolopendriion, cithifus, dragontea, aristolochia radix, origanum.

DE VIRT
quam polion, colu
maribus eorum i
QVAE

Grifema, da
lum ossa, lauri
opa, sippii, eringion
QVAE P

Prifemen, piper
men, ossa sippia
QVAE P
dehor

NVicus pinus ut
neri suffragium
crume & palmos & ce
a nadi capiti & thoracis
no dani & in cataplois o
succos, sinapis, anilis, li
per, ruta, nardus, sippou
launi, bacce, interera ca
lum, abrotani, siccæ, b
omphacionis, aristolochia
RNE S

Plantaginis sicca radice
Pulsis, id est pinia radice
QVAE R A

Amimola, quibus, cucum
QVAE ADAP
Oma, quæ sunt ac
Omi & amancini
CONDENS

Qua frigida, semp
que super itagant
Vinguae polluti, & no
PTREACIEN

Vingueti, sandae
Aus niger.

QVAE P
Tentus, cucumeris
Fruites omnia ut
cne, acine, utrag, usti
rur, melle, uiolæ folia,
QVAE

Tetepa, giana, omp
Slegra, conlucæ, lo

A origanum, polion, coloquintida agrestis, brionia, ciclamini, porcacla, scorpi-
on maritimus extensus suffocatus in uino, ipsa infusione uini potata.

QVAE PER VRINAS DR EPA=
te educant.

Agni sperma, dauci folia, feniculum, balsamum, capnion, anisus, dacty-
lorum ossa, lauri folia, absinthium, smyrnion, anagallis, menta, enancij
opes, sylphiu, eringion, trithion, decoctio, asarus.

QVAE PER VRINAS DE RENIBVS
educant humores.

Apij semen, piper, pastinaca, porrus, cnicus, brionia radices cortex, gra-
men, ossa sippiæ, sulphur & cicer albus.

QVAE PER VRINAM DEDVCANT
de thorace humores, quæ adaperiunt omnia.

Nucleus pineus totus uiridis, pituinis, butyrum, castoreum super carbo-
nes suffumigatum, & in os tractum intrinsecus cum spiritu. Iuuat autem
maxime & pulmones & cerebrum humida & frigida existente distemperantia: Spi-
ca nardi capitis & thoracis reuma desiccatur; educit autem ex pulmonibus in electua-
rio data & in catapotijs cnicum semen, daucus, papauer niger, thymus, raphani
succus, sinapis, anisus, sisanus, erisimus, squilla, orobus, cucumeris semen, pi-
per, ruta, nardus, sulphur, polion, aron, dragontea, costum, sulphur, smyrnis,
lauri baccæ, interiora capparidis radices, cortex, amygdala amara, pionia, castore-
um, abrotanum, sthorax, bdellion, sylphiu, uua passa sine semine, nucleus pineus,
omphacion, aristolochia, galbanum, prassion, eringij radices.

RENES PURGANTIA QVAE
abscindunt omnia.

Plantaginis sicca radices & folia & semen eius, asparagus, miacantinus,
licides, id est pionia radix, cicer, amygdala plus.

QVAE RAREFACIANT CO Re
pus, uel cutem.

Camimola, euistus, cucumeris agrestis radix, oleum uetus, abrotanum ustum.

QVAE ADAPERIANT ET ORA FACIANT.

Omnia quæ sunt acra, animonis herba omnis, fel taurinum, allium, cepe,
irini & amaracini olei feces.

CONDENSANTIA CVTEM CORPORIS.

Aqua frigida, semperuiua, porcacla, tribulus uiridis, psyllion, lentiscula
quæ super stagnantes nascitur aquas, & ut simpliciter dicam, quæcunq;
infrigidare possunt, & non desiccare.

PVTREFACIENTIA CARNES, ET ADVRENTIA.

Avripigmentum, sandaraca, chryfocolla, pitis campi, cidria, gitter, hellebo-
rus niger.

QVAE PURGENT VVLNERA.

Elaterius, cucumeris agrestis radix, ocra, mandragora, siue petra asia flos,
& de ostreis omnia usta purgant quæ carnis supercrescunt ulceri medio-
criter, aut similiter utraq; usta cum toto corpore: sed & ematitidis lapidis puluis tri-
tus tenuissime, & uiolæ folia, & faba, & lipidis calcus, & chryfocolla.

QVAE CICATRICENT.

Stipteria, galla asiana, omphacius, calcuci caumenon, & maxime lotus, ma-
slogranati cortices sicca, scoria plumbi, lithargyrus, molipdinis, id est plum-

Cbum ustum, cochlearū testa omnia, purphira, uirum, pumices, specularē ustrū, psimithium, pompolix, spondilion, chryfocolla, stimeus ustrus, defrigis, farcocula. Hæc omnia prædicta utiq; si aspergantur uulneribus cicatricant.

MORDICATIONES FACIENTIA.

Calcantum ustrum, cathmia, lapidis calcus & ferri aciarij ferrugo. Sed & cius, & calx uiua si urantur & assentur, sine mordicatione inducunt cicatricem.

QVAE VL CERENT.

Rubi canini folia, beta, allium, pulegium, hyssopus, origanum, sippia, asphodeli radix, appij semen, & quæcuncq; sunt falsa & acra & amara.

QVAE ADVRENT.

Cantaridæ, defrigis, sex ustra, aceti, animonis, dactyli flores, allium, cinis ficis, nitrum assum, calcucicaumenum, stipteria, cyricus, testa ustra, capita sardinarum ustrarum, auripigmentum, caciurus, staphisagria, cocconidium, porretri radix, sinapis, calx si quidem asbistus, id est calx uiua non extincta. Nam si extincta est, scaras facit, diuturna autem minus calefaciunt: calefaciunt enim & consumunt carnes.

QVAE EVOCENT ET EDVCANT.

Animonis omnes, anagallides utriq; diptamnus, cicer, tapsia, terræ malum, narcissi radix, propuleus fortiter, fermentum, stercora omnia, sapa pinum, opium quirinaicum, opium miconum, psilphiū, radix eius, asparagi semen & uirgultorū ipsius succus fortiter, resina, terebinthina magis de alijs resinis, sulphur, stercus boum, & magis quādo herbas comedunt, calamentis cataplasmata, costum, lolium, herbum, euiscus fortiter extrahit.

QVAE SINT DIAPHORITICA.

Abratanum ustrum, agaricus, adiantus, agilops, acalifis semen & folia nimis, sambucus, ebulus, antimis, anisi semen, aristolochiæ radix, asphodeli radix & magis ustra, aut cinis eius, atrifex, bulbus, herba sabina, brionia, & splagnon, daucus herba, euiscus, oleum dulce uetus, oleum raphaninum, tapsia, calamus fragmiti cortex ustra nimis, brassica, lilij folia & radix, cithissi folia, ladanus, linogustis, malua agrestis, mastice, cia, mel persici, cimæ & folia, rosa, laurus, caprofici, opobalsamū, opium quirinaicū nimium, paliuri folia & radix, ruta, picula, prassion, thermentis, roseum oleum, sordes de statuis, patus, samfucus, cucumeris agrestis radix, smyrna, ficus ea quæ acriora sunt, erimion, magis beta quæ sine calore est, & fortior est alba beta, galbanus, sal ustrus, & magis salis flos aut nitrum, alcionia omnis, gessamia, iusquiamus, careus mollis, acidum lac mediocriter, nitrum, butyrum, coaguli omnes, stercus omne, hyssopus mediocriter, carnes serpentium fortiter, adeps leoninus omnibus plus & magis ossa eius ustra, lana ustra de utrisq; illis aut cinis eius.

REPRIMENTIA.

Oliua agrestis, rosa, lentiscus, apium, semperuiua, papauer, cithifus, aloes, acaliphes, gigarta, id est uux semen, pira, crocus, euiscus, thermentum, balanum, iusquiamus, cissus, id est edera, nymphæa, dactyli, uitella ouorum assa, paliurus, hiporis, id est cauda caballina, radix cyperi, euantis, brassica discocta, coagulū leporis, spongia ustra, ramnus. Multa quidem sunt & alia stiptica, quæ omnibus sunt cognita.

QVAE

QVAE LAC GENERENT.

A Ruca, fœniculum, anetum. Dico autem herbam uiridem adhuc & humidam. Smyrnion similiter & apium, sifanus, cucumeris semen, caciarius, smyrna, polypodium, cerebrũ, succus fœniculi, brioniæ radix, critmon, cyminum.

QVAE CONSTRICTA EDVCANT MENSTRVA.

Potata igitur herba sabina, men, ireus, ruta, calamentis, pulegiũ, dipramnus, asarus, id est, bacida, costum, cassia, aristolochia. Dabis unamquancq; herbam cum tritici decoctione, aut fœniculi cocti cum aqua, aut ptisania succis. Caplasma uero impones de pulegio, gitter, smyrna hordei infusi succo expresso, foricis fumo, pocacla, adipe anserino, ptelex arboris folijs, cera, sulphure, taurocolla. Iterũ apponuntur in pissaria seuum ceruinum recens, simul & adeps anserinus, fex sicca usta, fel taurinum, sal, oleum, cyperum, aphronitrum, sthorax, absinthium, artemisia, samfucus, helleborus niger, coccomidium, herba mercurialis, cyminum, fœnograecum, uua passa, exollata citria.

GENERANTIA SEMEN ET MOVENTIA LIBIDINEM.

De cibis quæ nutriunt & inflant. De medicamentis autem ea quæ spumam mouent & calefaciunt. Bulbi igitur, cicer, & faba, & ficus comesti multum semen faciunt, cynicus & satyrion, medicamenta. Cibi autem simul & medicamenta sunt, lini semen, & eruca, & hijs similia.

CONSVMENTIA ET REPRIMENTIA SEMEN.

Quicunq; infrigidare possunt cibi, uel medicamenta impinguantia & desiccantia & condensantia, hæc reprimunt semen, qualia sunt lactuca & bleti, atriplex, cucurbita, mora, melo, pepones, cucumeris. Quæ autem desiccant principalem uirtutẽ, & non permittunt generari semen: utiq; quæ calida natura sunt, quemadmodum est ruta. Si autem non sint calida multũ magis nymphaea.

AD ELECTIONEM SIMPLICIUM MEDICAMENTORVM.

Agaricus melior est, membrana neruosa habens recta. Acaciam existima esse modico rubeam boni odoris.

Aloës eligenda est pinguis, & non lapidea, sed lucida, subrubea, facilis ad resoluendum, epati similis, cito humectans, abundantem habens amaritudinem. Nigra autem & quæ uix ducitur, bona non est.

Amoniacus autem thimiatus, qui sine lignis est & libanotizat in glebis mundus, densus, nullum habens odorem, & suauis odore est, & gustu amaro.

Amonius autem eligendus est recens & albus & subrubeus existens, non maturus, aut spissus. Resolutus autem & diffusus, semiplenus, similis botro, grauis nimis & boni odoris, absque apertione & acer in gustu, simplex in colore & non uarius. Adulterant autem eum aliqui amonio admixto.

Aspastum autem bonum est quod graue est, & cum flammeo colore, subrubeum, spissum, boni odoris, subamaricans in gustu. Aspastum autem bonũ est purpuræ simile, flagrans luore, citatũ in odore graui. Nigrũ autẽ malũ est, adulteratur enim pice mixta absinthio. Melius enim est in Ponto & in Cappadocia natum. Adulteratur autẽ succus eius fecibus olei, id est, amurca cocta cõmixta.

Bdellion optimũ est, quod gustu amaro est, tauri collo simile, & pingue in profundo, & bene molle, absq; ligni mixtura & sordibus odoratum simile thimiatis unice. Helleborus niger eligendus est boni nutrimenti, non satis interioris habens, acer in gustu & sordidus; Talis autem est, qui in Helicone, Parnasso & Italia nascitur. Euphorbium eligendum est, quod perlucidum est, & acre.

Erisicus bonus est prasino colore intrinsecus, extrinsecus autem subrubeus, nihil in se habens asperum, aut fursuteum: Colligitur autem de quercu arbore,

C quæ folia habet similia melario, & pyro, & ex alijs arboribus.

Icrocolla bona est alba, & subpinguis, & non scabiosa, & cito se resoluens.

Calamus aromaticus optimus est rubeus, spissus, geniculas habens, & in multas scissuras uadit cum frangitur, repleti araneis, fistula subalba: In masticatione uero glutinosus & stipticus est, & subamarus.

Cardamomum optimum est de Armenia comizonon: Eligitur autem quod non facile frangitur.

Cassia eligenda est quæ rubea est, boni coloris, corallio similis, tenuis, nitida, ualde longa & pinguis in fistulis, & in gustu dipticis & stiptica cum igne multo, uelut aromatum similis odore. Cera optima est pontica.

Ladanus utilis est qui bene olet, subuiridis, bene mollis, pinguis, absque participatione sablonis arenosus: Talis autem est in Cypro factus.

Gluten, quam aluxirocollam uocant, optima est rodiacis: Est autem alba perlucida. Nigra autem quæ est nitro similis, perlucida sine lignis: Ita & alba resinosa & pinguis inutilis est.

Costum optimum est arabicum, album & leue, & habens proprietatem odoris. Secundum autem est indicum, quod & leue est sicut ferula. Tertium est siriacum colore pixode, repercuiens in odore: Optimum est quod recens est & album, & plenum est omnino, spissum, sicum, gustu sine mordicatione, ignitum. Adulteratur autem radicibus enulæ mixtis: Certa autem cognitio eius est, quia neque ignita in gustu est enula, neque bonum costi odorem, neque uirtutem & repercussionem costi repræsentat.

Crocus optimus est coricius regionalis, recens & bono colore, modicam subalbedinem habens, ætate in longitudine non se frangens.

D Crocomagma autem fit ex crocino mero, aromaton expressum & fictum.

Est autem hoc bonum quod bene olet. Catafmyrnon, graue, nigrum, sine lignis.

Cyperum optimum est quod graue est & spissum nimis, & difficile frangitur, asperum, longum, bene olens, cum quadam acredine. Iumelinum optimum est.

Libanus præcedit masculus: Rotundus autem albus intus, pinguis. Adulteratur autem ex pituina resina.

Glumen facile cognoscitur, quod gummi non exardescit: Suffumigatum enim resinam in fumo spargit.

Libani cortex differt, quod plenus est & pinguis, odoratus, recens, leuis, nitidus, & licet leprodis aut membrana habens: Adulteratur autem mixta cortice pini, aut picæ. Probat autem ignis: suffumigantes non accenduntur. Libanotus autem accenditur cum odore suaui.

Malana trifolia bona sunt, quod dicitur folium, si sit recens & subalbidum in ipsa nigredine, & non facile se frangit, sed integer est, repercuiens odorem, & permanet odor nardi similis & in gustu neque falsedine.

Mellilotus optimus est atticus, & qui in cigico nascitur coricizon, & boni odoris est. Papaueris succus, id est, opium, optimus est spissus, & grauis in odore, somnum faciens, amarus in gustu. Facile soluitur in aqua, nitidus, albus, non asper, neque thromboidis, id est, neque conglomeratus in resolutione, neque indurescit in sole positus, incensus, & ad lucernam accensus terrestris flammam mittit. Adulterant autem eum glaucium miscentes, aut gummi, aut lactucæ agrestis succos. Si glaucium admixtum habet, crocizat in resolutione. Si autem lactucæ agrestis succus miscetur, odorem non habet similem, & asper est. Quod si gummi mixtum est sine uirtute imbecillus est & perlucidus.

Medulla optima est ceruina, post uitulina, deinde taurina, & post has caprina &

DE VIAT
 florecina. Bena
 obus cum sanguine
 fida aqua, & in cum
 olea in duplici re
 ingantur in mor
 ligatur. Saurem re
 pulli, ac ueteris adipi
 Aulus tacus bona
 uia nimis, & cyperu
 gilla, & linguam deli
 uogolentur ex abomi
 Omphacii eligenti
 Onix bona est de er
 Panacis radices meli
 piter in gustu, & arom
 Cyperum dicitur, am
 in lenis, & cito se frange
 Piper longum dicitur,
 fraxea, & graue maie
 Puccinatum optima
 Polo quod rectum i
 Resina rectorina u
 Sanyra prima est tre
 uero quæ uocatur el
 nitas, habens colorem
 lenis uam, & colorem pi
 Sanyra in uero bon
 uoici, uero dicitur, quæ
 uisibilem, perueniens
 omni ex se humorem mi
 Terebinthina autem re
 Tracacatum lachrym
 cida & leuis, & tenuis,
 Iosquiamus aut uuln
 uitem non inuenitur
 Galbanus optimus est
 dicitur de lamine & ferula in
 & graue odore est leni
 Antiaccon optimus est pi
 ilara pilonidus nigra per
 Præcedens longa in
 dicitur eligendus est
 uisibilem linguam
 Sanyram est dicitur
 mentum, & pellucida
 de. Inuicem optimum
 Castoreum est botrio
 uoici, cum uero rupa d
 uicis cingula, uisibilem

Ana & ueruecina. Bona autem est aestate collecta, aut autumno: Alijs enim temporibus cum sanguine mixta est. Curatur autem medulla recens malaxata superfusa aqua, & sic cum linteo colas similiter & lauas, donec aqua munda fiat: Postea in duplici uase remittes & leuabis cum penna supernatantes sordes, & purgatam mittes in mortario, & cum se gelauerit repones in testeo uase subrafo diligenter. Si autem non curatam reponere uolueris, sic facies omnia, sicut de pulli, aut anseris adipibus fit.

Nardus tacijs bona est, leuis, recens. Policonus rubeus colore cum odore suauis nimis, & cyperum similat in odore, modicam habens spicam, amarus in gustu, & linguam desiccatur permanente odore. Venditur autem infusus, quod cognoscitur ex albumine, & spica.

Omphaciū eligas rubeū & bene tritum, stipticū ualde, & mordicans linguā.

Onix bona est de eretra gummi similis, subalba, rubra, pinguis.

Panacis radices meliores sunt, siccae, & albæ, & rectæ, & non comestæ, & ignitæ in gustu, & aromaticant.

Opopanax differt, amarior est in gustu, interior alba, exterior crocizans, pinguis, lenis, & cito se frangens, & cito se soluens, & graui odore est.

Piper longus eligitur, qui grauis est & plenior, & niger, recens & non furaceus, & grano maiori.

Peucedanum optimum est quod fuerit grauiori odore, calefaciens gustu.

Polio quod rectum fuerit utilissimum est.

Resina terebinthina utilis est quæ lucet, uitro similis colore, & bono odore.

B Smyrna prima est troclites, minea, subuiridis, & perlucida existens. Amomias uero quæ uocatur eligitur recens, leuis, uno colore omnino, & rupta intrinsecus, habens colorem unicum. Item & amara est, & bene olet subacrum. Grauis autem & colorem picis habens, inutilis est.

Stactys autem smyrna bona est, quæ boni odoris est, & nitida, & non est mixta oleo. Stirax differt, quæ est rubea, & pinguior, & resinosa, thrombos habens subalbos, permanens in bono odore quamplurimo, & cum eam malaxas, emittit ex se humorem mellis similem.

Terebinthina autem resina bona est, quæ perlucida est colore, & odorata est.

Tracacantum lachryma radice excisa existens: Differt enim quæ est perlucida & leuis, & tenuis, & munda, & subalbida.

Iusquiamus autem utilis est in usu, qui album habet florem, & semen album. Si autem non inuenitur talis, uteris flauo: Nigrum uero reprobare oportet.

Galbanus optima est libano similis, condrodis, & munda, sine lignis, habens aliqd de semine & ferulâ mixtâ, nō grauis, quæ neq; nimis sit humida, neq; sicca.

Agnus eligenda est lenis, & colore nō æquali, & sine lapide, & odore bono.

Arsenicon optimum est placidum, auro simile, picis squamas similes habens. Gifara pilotidus nigra prouidenda est.

Peucedanis longa inferenda est pellucida.

Defrigis eligendus est qui est in gustu aramenti, Stipticus & desiccatus est multum in lingua.

Sulphur optimum est thinapiron, id est, quod ignem non est expertum. Flammæum est colore, & pellucidum, & non est lapidosum: Accensum autem uiride. Indicum uero optimum est cianoide.

Cadinia optima est botriodis, quæ uocatur grauis: Media habet epiphona botriodi colore cinereo rupta deintus, inter fros & lotus. Secunda autem est extrinsecus cinizosa: Intrinsecus autem diarefes similans onycem lapidem.

Pumex

C Pumex perquirenda est leuis, & non multum uacua, scissa, & non lapide mixta, adhuc magis & alba.

Lithargyrus optimus est chrysites qui uocatur, & qui pellucet.

Lapis acius eligendus est pumicis similem colorem habens, inflatus & leuis.

Lapis emathites optimus est, qui bene teritur. Durus autem, solidus, inutilis.

Lapis Gabatis perquirendus est qui cito apprehendit, & in odore aspaltizat.

Magnes autē lapis optimus est, qui ferrū trahit, & colore est cianeus, spissus.

Melanteria differt, thiciocus, ualde æqualis, munda, & in tinctura nigra, cito uirtutem habet causticam, similem ireus multum.

Sinopitis optimus est grauis & spissus, epatizofus, similans lapidē suo colore.

Misi assumendus est cyprinus, chrysophanes, durus, & in tritura chylizon.

Sic est causticus, aut calcitheus siue prorica confectione.

Molipdina bona est, quæ est lithargyroidis, flaua, sublucida, & rubea cum teritur. Lauata uero & usta habet simile lithargyro.

Nitrum eligendum est leue, & roseo colore, aut album colore in tritura.

Aphronitrum optimum est, quod uidetur leuissimum & placidum, facile teritur, & in porphyrum est spumofum.

Pompholix optima est Cypria: In aceto autem infusa, decurrit.

Sandaraca prouidenda est prouincialis, & rubea, bene florens, munda, & cinnaborifans colore. Adhuc autem sulphurea, & opophoran habens.

Schimeus optimus est lucidus & relucens, in fractura terrestris, aut pinguis, facile se frangens.

D Stipteria optima est scistis, recens & alba nimis, & sine lapide.

Icore prouidenda est Aegyptia, & cum frangitur nigrior uidetur, fenestras multas habens, & subpinguis est, & substiptica: fex adhibenda est maxime de uino Italico ueteri, aut simili huius.

Calcucicaumenus ustus bonus est, rubeus, & in tritura cinnabari similis, lauat sicut cathimia, quarta uice in die mutata aqua.

DE MENSURA CERÆ ET OLEI.

Acopa unguenta. **E**A uero quæ dicuntur acopa unguenta si uolueris facere, quartam partem mittes ceræ in oleum. Si autem uolueris in fracturis humidum cerotum facere, duplum mittes ceræ. Si autem medicamen emplastri uolueris facere, æquali penso ceram & oleum mittes.

DE MENSURIS ET PENSIS.

Amphora. Italica amphora habet sextarios XLVIII. Sextarius habet libram I &

Sertarius. VIII. Sextarius mellis pensat libras II & 2 XI IIII. Congius habet 59

Congius. VI. Sextarius habet heminas duas, cyathos duodecim: Olei pensat librā I &

Hemina. 5. Hemina habet cyathos VI. Vncia habet 2 VIII. Olca habet 2 III.

Vncia. Drachma habet siliquas XVIII. Obolus pensat siliquas III. Oxibaphum

Olca. in mensura est hemina quarta pars. In pensa habet 2 XII, quod est uncia una.

Drachma. Cyathus pensat I & 5. Cheme maius habet Cyathos quatuor. Cheme

Obolus. minus habet cyathos duos. Mystron maius, cyathos habet tres. Digiti pleni le-

Oxibaphum. uant 2 II. Cyathus Aegyptius, id est, faba Aegyptia, pensat obolos 4, quod

Cyathus. est solidus medius. Alexandrinus autem obolos III, id est, siliquas IX. Eli-

Cheme. micus obolos duos, id est, siliquas 6. Nux auellanae magnitudinis pensat obo-

Cyathus. los 6. Nucis autem maioris magnitudo pensat drachmas VI. Cochlear uero

Nux. pensat drachmas 4. Drachma habet obolos 6. Obolus habet siliquas 3.

Cochlear. Vncia habet obolos 48. Scrupulus habet obolos 2. Ilarium est drachma di-

Scrupulus. midia, id est, scrupulus & semis.

AD COPTARIA PLATISMATA.

A

conficienda.

Quæ coptaria uocantur platismata, si mediocri uolueris facere medicamen poloticon, id est, quod cicatricem ulceribus insanabilibus possit inducere, quartam partem mites ceræ cum metallicis speciebus. Si autem fortius medicamen facere uolueris, tertiam scilicet partem de cera malaxata in sole, aut ad ignem, aut in aqua calida cōmisceris cum metallicis speciebus.

DE COCTIONIBVS EMPLASTRO/
rum ex Antilio autore.

Mittenda sunt sic medicamenta in coctionibus medicamentorū: Lithargyrum cum oleo coquitur. Oportet autem tritum & cretum lithargyrum iterum cum oleo in mortario teri, ut molle fiat & lene, postea sic coquatur ad ignem lenem. Sine intermissione autem agitabis ab initio, ut non se inflet ebulliens ne foras exeat, & cum proximū fit coctioni, ut non solum amolentum sit, ut iam non coinquinet digitos, sed etiam mutetur ex fordibus ad colorem rubeum nimium bene florens, lipidus. Calcum autem coques non ab initio missum, sed medio iam cocto emplastro: Mensura autem coctionis, si satis modice mittitur, tenet colorem, & rubeum fit emplastrum. Sori autem & defrigis, mittuntur uero & hæc mediæ decoctionis mensuræ: Mensura autem defrigis quemadmodum & limpīdum continet colorem. Sori uero nullam habet mensuram. Hæc omnia amolentum præbent emplastrum.

B

Calctheus autem coquitur simpliciter, & mensuratim coquitur rubicundius, ut dactylis simile fiat emplastrum, calcanti flos similiter calcij. Mensura autem eorum cōmunis est in coctione. Calcantum ergo mittitur in mediâ coctione. Cocta uero frigida terantur, & faciet colorem emplastrum. Miseum autem quando uis mites. Propriam autem mensuram nullam habet.

Arsenicus autem & sandaracis mittuntur effecta coctione. Plumbum uero combustum in mediâ coctione mittitur. Psimithiū mittitur in albis emplastris & magis albescunt. In nigro autem ab initio, quia diu coctum amplius nigrum efficitur. Iu uero in uiridibus emplastris mittitur post coctionem. In quibus autem non in initio mittitur in olla, sed cum aceto tritum & manente in mortario, supermittuntur alia quæ cocta sunt. In nigris autem emplastris, mediâ cocta confectione Iu mittitur. In profopo autem emplastro ab initio mox coquitur Iu. Supertensum igitur in coctione, primo quidem nigrum superadducere oportet. Profopum rubeum fit colore. Stipteria mittitur quamplurime post coctionem. Propriæ uero coctionis nullam habet mensuram. Sinopidis uero transacta coctione mittitur. Cathmia & pompholix mittuntur in initio. Sal & nitrum mittuntur circa mediâ coctionem. Sulphur peracta coctione mittitur. Coctio autem eius nigrescere facit emplastrum. Terra omnis uel lapides mitti conuenit perfecta coctione quamplurime. Pumicem quoque & conchylia uista conuenit imperfecta coctione mittere: Oleum siquidem in initio non mittitur. Resina & pix liquida absque constitutione facit esse emplastrum. Oportet ergo post constitutionem in olla coctum sic mittere oleum. Cætera autem alia in mediâ mittenda sunt coctione. Oleum autem irinum coctionem portat. Cyprinū autem & roseum minus. Alia autem ex toto olea omnino non sufficerunt coctione, propter quod perfecta coctione mittuntur. Cera non est coquenda: Proprietas eius sola incenditur, neque cum resina liquida, aut pice liquida sine constitutione

